

Miljøverndepartementet
Boks 8013 Dep
0030 Oslo

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Dato: 04.01.2006
Vår ref.: 2004/1204 502.1
Deres ref.: 200500146
Saksbehandler: Hilde Aarefjord, telefon: 22573716

Vurdering av senking av Svelvikterskelen, forslag til ny frist for deponering i Dramstadbukta og orientering om miljøarbeidet i Drammensfjorden

Statens forurensningstilsyn (SFT) viser til Miljøverndepartementets brev av 16.11.2005 til Drammen Skipsreparasjon AS der Miljøverndepartementet omgjør SFTs vedtak av 27.10.2005 om utsatt frist for deponering i Dramstadbukta. SFT viser også til Miljøverndepartementets brev av 16.11.2005 til SFT med spørsmål til deponering av masser i Dramstadbukta.

Bakgrunn

SFT ga i brev av 20.12.2004 tillatelse til deponering av masser i Dramstadbukta innen 15.5.2005. SFT opprettholdt i vedtak av 27.10.2005, Fylkesmannen i Buskeruds vedtak av 26.5.2005 om utsatt frist for deponering til 15.1.2006. Miljøverndepartementet omgjorde i medhold av forvaltningsloven § 35 tredje ledd, SFTs vedtak.

Pågående senking av Svelvikterskelen er en egen sak. Fylkesmennene i Vestfold og Buskerud ga i felles brev av 1.9.2003, Kystverket tillatelse til mudring av rene og forurensede masser på Svelvikterskelen og til deponering av massene i Dramstadbukta.

Miljøverndepartementets vedtak og spørsmål i saken

Miljøverndepartementet ber SFT utrede om senking av Svelvikterskelen kan ha konsekvenser for situasjonen i Drammensfjorden og for de vurderingene som ligger til grunn for tillatelse til deponering. I Miljøverndepartementets omgjøringsvedtak av 16.11.2005 til Drammen Skipsreparasjon AS utdypes dette som følger: "Dette gjelder bl.a. en vurdering av om den pågående utdypingen av Svelvikstrømmen kan ha ført til endrede strømningsforhold på deponistedet, som kan ha betydning for en vurdering av i hvilket tidsrom deponeringen bør skje."

For å sikre at deponeringen ikke finner sted før SFT har vurdert dette har Miljøverndepartementet omgjort SFTs vedtak av 27.10.2005 om utsatt frist for deponeringen. Miljøverndepartementet ber SFT på bakgrunn av ovennevnte gjennomgang, foreslå en ny frist for deponering.

Miljøverndepartementet viser til at SFT har anledning til å omgjøre sitt opprinnelige vedtak om deponering dersom vilkårene for omgjøring foreligger etter forurensningsloven § 18.

Miljøverndepartementet ber SFT om en gjennomgang av og redegjørelse for alle undersøkelser og tiltak som foregår i Drammensfjorden.

SFTs vurdering av konsekvenser av senking av Svelvikterskelen og forslag til ny frist
Vannutskiftningen i Drammensfjorden bestemmes av tidevann, ferskvannstilførsel, tetthetsvariasjon i vannmassene utenfor fjorden, terskelområdets geometri samt av meteorologiske forhold. Det går normalt flere år mellom hver større dypvannsfornyelse i Drammensfjorden. Fornyelse av dypvannet bestemmes av tetthetsvariasjon i vannmassene utenfor fjorden. Vanligvis finner slik dypvannsfornyelse sted i perioden februar-april når det er gunstige forhold for import av tungt vann (vann med høy saltholdighet og lav temperatur) fra Skagerrak til ytre Oslofjord og videre til Drammensfjorden.

Oksygenforhold i Drammensfjorden etter senking av Svelvikterskelen

Terskelområdets geometri endres når Kystverket senker terskeldypet i Svelvikstrømmen fra 10 til 12 meter. En optimistisk frekvens for dypvannsfornyelser som når helt til bunns i Dramstadbukta er før terskelen ble senket, anslått til hvert sjette år eller sjeldnere¹⁾. Oksygeninnholdet i bunnvannet reduseres i tiden mellom disse utskiftingene. SFT mener at senking av Svelvikterskelen kan føre til endringer i hvor ofte dypvannsfornyelse finner sted og dermed til bedre oksygenforhold i Drammensfjorden.

Det er ikke sannsynlig at de dypeste deler av Drammensfjorden, som for eksempel ved deponiområdet i Dramstadbukta, vil bli permanent oksiske. I det mellomliggende sjiktet i fjorden dvs. på 50-70 meters dyp, kan imidlertid oksygenforholdene bli mer permanent bedret som følge av senking av terskelen. Økt oksygen i vannet kan føre til at bunnfauna kan reetableres i tidligere ”døde” områder. For Drammensfjorden kan det bety en økt risiko for at miljøgifter i sedimenter på mellomdyp i fjorden kan bli mer tilgjengelige enn før Svelvikterskelen ble senket. Det kan imidlertid legges til at forurensningsnivåene i dette sjiktet ligger under de nivåer man finner i grunnere områder av indre fjord som normalt er oksygenerte. For Drammensfjorden som helhet anser derfor SFT det som lite sannsynlig at bedre oksygenforhold vil gi en større belastning av miljøgifter i den biologisk aktive delen av fjorden.

¹⁾ Magnusson, J., 1993. Drammens utslipp og betydning for vannkvaliteten i Drammensfjorden og Oslofjorden. NIVA-notat 13.10.1993.

Magnusson, J., 1994. Hydrografi og hydrokjem i Drammensfjorden. Situasjonen i 1991. Norsk institutt for vannforskning. Rapport nr. 3044.

Deponeringsforhold og deponiet i Dramstadbukta etter senking av Svelvikterskelen

Undersøkelser foretatt av Norsk institutt for vannforskning (NIVA) under Kystverkets deponering i Dramstadbukta tyder på at massene synker raskt uten å spres i vannmassene. Under deponeringen vil det nødvendigvis være partikler i vannmassene ved bunnen. Dersom det samtidig skulle skje en større dypvannsfornyelse, kan bunnvannet med disse partiklene spes. SFT mener at det ikke er grunn til å anta at slik partikkelspredning i dypet av Dramstadbukta vil skje. SFT viser til erfaringer med utskiftning av vannmasser i Drammensfjorden og til at det ved tilnærmet normale klimaforhold er lite trolig at slik utskiftning vil skje.

SFT mener at strømhastigheten i deponiområdet på vel 100 meters dyp vil være for liten sammenlignet med den strømhastigheten som skal til for å aktivt erodere og spre deponerte sediment. Når de deponerte massene ligger tildekket vil de ikke spres. SFT viser til at Dramstadbukta er et naturlig sedimentasjonsområde i og med at den er et dypområde før en fjordterskel. NIVAs og Kystverkets erfaring fra Kystverkets deponering viser at massene synker rett til bunns og at de sedimenteres i et avgrenset område i Dramstadbukta.

SFT mener at det ikke er grunn til å anta at eventuell hyppigere utskiftning av vannmassene i dypområdet som følge av senking av Svelvikterskelen, vil endre deponiets stabilitet. Det er heller ikke sannsynlig at dyreliv vil kunne etablere seg på deponiet og om det likevel i perioder skulle skje vil det tykke, rene tildekkingslaget hindre at bunnlevende dyr kommer i kontakt med de forurensede massene.

SFT viser til at både Fylkesmannen og SFT var kjent med at Svelvikterskelen skulle senkes og at konsekvensene ved senkingen var en del av informasjonen som lå til grunn for de forurensningsfaglige vurderingene når Drammen Skipsreparasjon fikk tillatelse til deponering. SFT mener fortsatt at de forurensningsmessige forholdene for deponeringen og for deponiet i Dramstadbukta ikke endres som følge av senking av Svelvikterskelen. Drammen Skipsreparasjon AS må i henhold til tillatelsen begrense forurensning. Deponeringen skal overvåkes og følges nøye opp av Fylkesmannen i Buskerud. Dersom klimatiske forhold i deponeringsperioden skulle føre til en ny utskiftning av bunnvannet i Dramstadbukta må Drammen Skipsreparasjon AS og Fylkesmannen løpende vurdere miljøkonsekvensene av deponeringen og om nødvendig stanse deponeringen.

Ny frist for deponering

SFT vil med bakgrunn i vår faglige vurdering av eventuelle miljøkonsekvenser av senking av Svelvikterskelen, ikke omgjøre vedtaket av 27.10.2005 om utsatt frist for deponering.

SFT er kjent med at Drammen Skipsreparasjon AS fortsatt arbeider for å finne andre løsninger enn deponering i Dramstadbukta og at de trenger tid for finne ut om de vil satse på at disse løsningene lar seg gjennomføre.

Drammen Skipsreparasjon AS har overfor SFT gitt uttrykk for at de ønsker en frist for gjennomføring innen ultimo mars 2006. Drammen Skipsreparasjon AS har tidligere i denne saken antatt en gjennomføringsperiode på 1-2 måneder.

SFT ser at det er lite realistisk at de forurensede masser kan deponeres innen 15.1.2006 og anbefaler at deponeringsfristen utsettes til 31.3.2006.

Undersøkelser og tiltak i Drammensfjorden

SFT viser for øvrig til at det har foregått og foregår et omfattende arbeid for å undersøke og rydde opp i Drammensfjorden. Informasjon om miljøtiltakene i Drammensfjorden finnes på Fylkesmannen i Buskeruds nettside. Følgende arbeid er gjennomført eller er i ferd med å bli gjennomført:

- *Tiltaksplan for forurenset sjøbunn i Drammensfjorden:* Arbeidet med tiltaksplanen er forankret i Stortingsmelding 12 (2001-2002) "Rent og rikt hav" som et virkemiddel for å sikre lokal forankring av arbeidet med forurensede sedimenter. Tiltaksplanen gir en helhetlig tilnærming til oppryddingen i Drammensfjorden, og beskriver følgende forhold:
 - Forslag til miljømål for Drammensfjorden
 - Forurensningssituasjonen – dagens tilstand i fjorden
 - Kilder til forurensning
 - Anbefaling av tiltak for å forbedre situasjonen
 - Kostnader for opprydding
- *Utredninger av konsekvenser av utdypingen av Svelvikstrømmen:* Prosjekt for å ytterligere dokumentere forurensning i sedimenter i Drammensfjorden. Det er tatt sedimentprøver på 10 stasjoner på 40m - 90m dyp. Fylkesmannen i Buskerud er ansvarlig for prosjektet som gjennomføres av NIVA og i samarbeid med Drammens sportsfiskere. Prosjektet er finansiert av SFT. SFT har også i eget oppdrag bedt NIVA om en vurdering av konsekvenser av utdypingen av Svelvikstrømmen.
- *Søknader eller varslet søknad om mudring:* Etter det SFT er kjent med er det søkt og eller vurdert å søke om mudring ved: Södra Cell Tofte; Sandtaket på Verket; Holmsbu småbåthavn og Drammen Seilforening.
- *Pålegg gitt av Fylkesmannen i Buskerud og SFT til bedrifter i området*

Med hilsen

Vibeke Riis (e.f.)
seksjonssjef

Hilde Aarefjord
overingeniør

*Kopi til: Fylkesmannen i Buskerud; Drammen Skipsreparasjon AS
Drammens sportsfiskere; Aksjonsgruppa Drammensfjordens venner
v/ Inger Solberg; Svelvik kommune og Hurum kommune*